

Anekant Education Society's

Tuljaram Chaturchand College, Baramati

(Autonomous)

DEPARTMENT OF MARATHI

(Faculty of Arts)

Syllabus

M.A. Marathi Part I (2022 Pattern)
SEM II

Anekant Education Society's

**TULJARAM CHATURCHAND COLLEGE
OF ARTS, SCIENCE & COMMERCE, BARAMATI**

Program Outcomes (POs) for M.A Programme

PO1: Research-Related Skills and Scientific temper:

Infer scientific literature, build a sense of enquiry and be able to formulate, test, analyse, interpret and establish hypothesis and research questions; and to identify and consult relevant sources to find answers. Able to plan and write a research paper/project while emphasizing on academics and research ethics, scientific conduct and creating awareness about intellectual property rights and issues of plagiarism.

PO2: Effective Citizenship and Ethics:

Demonstrate empathetic social concern and equity centred national development and act with an informed awareness of moral and ethical issues and commit to professional ethics and responsibility

PO3: Social competence and communication skills:

Demonstrate ability to accommodate the views of others and present their own opinions and complex ideas, in written or oral form, in a clear and concise manner in group settings. Exhibit thoughts and ideas effectively in writing and orally; communicate with others using appropriate media, build effective interactive and presenting skills to meet global competencies. Elicit views of others, present complex information in a clear and concise and help reach conclusion in group settings.

PO4: Disciplinary Knowledge: Demonstrate comprehensive knowledge and a strong theoretical grounding in their area of work.

PO5: Personal and professional competence:

Perform independently and also collaboratively as a part of a team to meet defined objectives and carry out work across interdisciplinary fields. Execute interpersonal relationships, self-motivation and adaptability skills and commit to professional ethics.

PO6: Self-directed and Life-long learning:

Demonstrate attitudes of being a life-long learner who passionately pursues self determined goals in the broadest context of socio-technological changes. Acquire the ability to engage in independent and life-long learning in the broadest context of socio technological changes.

PO7: Environment and Sustainability:

Understand the impact of the scientific solutions in societal and environmental contexts and demonstrate the knowledge of and need for sustainable development.

PO8: Critical Thinking and Problem solving:

Identify problems by closely examining the situations around them and think holistically about the phenomena and generate viable solutions to these problems. Exhibit the skill of critical thinking and understand scientific texts and place scientific statements and themes in contexts and also evaluate them in terms of generic conventions. Identify the problem by observing the situation closely, take actions and apply lateral thinking and analytical skills to design the solutions.

Programme Specific Outcomes (PSOs)

- PSO1.** मराठी भाषा आणि वाङ्मयाविषयीचे प्रगत ज्ञान होईल.
- PSO2.** विविध माध्यमांमध्ये भाषा अभ्यास व उपयोजनाच्या संधी विकसित होतील. तसेच समकालीन वाङ्मयीन प्रवाहांचे व्यवस्थित आकलन होईल.
- PSO3.** वाङ्मयीन व सामाजिक प्रश्नांसंबंधी विचार करण्याची जाण वाढीस लागेल.
- PSO4.** साहित्याच्या लक्षणांबाबत विचारांची आणि वाङ्मयीन मूल्यमापनाच्या दृष्टीची समज विकसित होईल.
- PSO5.** साहित्याभ्यासाच्या संदर्भात प्रस्तुत- अप्रस्तुतेची जाण निर्माण करण्यास मदत होईल.
- PSO6.** विद्यार्थ्यांची चिकित्सक अभ्यासाची क्षमता विकसित होईल.
- PSO7.** विशिष्ट कालखंडातील साहित्याच्या अभ्यासाच्या व्याप्ती बद्दल विद्यार्थ्यांची जाण वाढीस लागण्यास मदत होईल.
- PSO8.** साहित्यकृतीच्या, साहित्यप्रकारांच्या, तौलनिक अभ्यासाची दिशा, व्याप्ती व मर्यादा याबाबतीत समज निर्माण होण्यास मदत होईल.
- PSO9.** साहित्याविषयीची प्राचीन, मध्ययुगीन, आधुनिक, भारतीय व पाश्चात्य विचारांबाबत समज वाढविण्यास मदत होईल.
- PSO10.** साहित्याच्या अभ्यासातून विद्यार्थ्यांच्या सूक्ष्म, विश्लेषक व चिकित्सक अभ्यास करण्याच्या क्षमतेमध्ये वाढ होईल.
- PSO11.** भाषेचे विविध व्यवहार आणि साहित्याच्या संदर्भातील भाषा व्यवहार याविषयीची आकलनाची क्षमता विकसित होईल.
- PSO12.** विद्यार्थ्यांची भाषिक अभिव्यक्ती सुधारण्यास तसेच पर्यायाने समाजाची भाषिक अभिवृद्धी विकसित होण्याची प्रक्रिया सुरू होईल.
- PSO13.** लेखन- संपादन, लेखन- विद्या, भाषांतर, रूपांतर, अनुवाद, वक्तृत्व कला, नाट्यकला, या अभिव्यक्तीच्या आविष्कार प्रकार व प्रक्रियांविषयी तसेच त्यासंबंधीची माहिती होईल.
- PSO14.** लेखकाच्या समग्र लेखक म्हणून अभ्यासाची जाण विकसित होईल तसेच विविध साहित्य प्रवाहांची माहिती होईल व अशा अभ्यासाच्या आकलनक्षमतेत वाढ होईल.
- PSO15.** समीक्षा आणि उपयोजित समीक्षा याविषयी योग्य समीक्षादृष्टी तयार होण्यास मदत होईल तसेच समीक्षा करण्याची क्षमता विकसित होईल.
- PSO16.** विद्यार्थ्यांची संशोधक वृत्ती व संशोधन करण्याची क्षमता विकसित होईल.
- PSO17.** एक जबाबदार नागरिक या दृष्टीने नैतिक व सामाजिक मूल्ये, साहित्य व सांस्कृतिक मूल्ये, राष्ट्रीय मूल्यांचे संवर्धन पर्यावरण संरक्षण व संवर्धन, समाजभान याविषयीची विद्यार्थ्यांची जाणीव विकसित होईल.

Department of Marathi

M.A. Part I Semester II

Syllabus

Course Structure For M.A. Marathi Part I, Semester II

Semester	Paper Code	Paper	Title of Paper	N of Credit
II	PAMR121	1	व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी भाग - 2	4
II	PAMR122	2	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स.1600 ते 1818)	4
II	PAMR123	3	भाषाविज्ञान : सामाजिक	4
II	PAMR124	4	दलित साहित्य	4

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce,
Baramati**

Autonomous

**Course Structure for M.A. I MARATHI
From - June 2022-2023**

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
II	PAMR121	व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी भाग – २	4

SYLLABUS(CBCS) FOR M.A. I Marathi (w.e.f. June, 2022)
Academic Year 2022-2023

Class : M.A. Marathi (Semester- II)

Paper Code: PAMR121

Paper : I

Title of Paper : व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी भाग — २

Credit : 4 credits

No. of lectures: 60

A) Course Objectives:

१. लिखित माध्यमांसाठी तसेच आकाशवाणी, दूरदर्शन या माध्यमांसाठी मुलाखत लेखनाची तंत्रे व कौशल्ये वापरता येण्याची क्षमता विकसित करणे.
२. भाषांतर आणि अनुवाद प्रक्रिया यांची तात्विक व व्यावहारिक माहिती देणे.
३. निवेदनकौशल्याची तात्विक व व्यावहारिक माहिती देणे तसेच विविध क्षेत्रातील निवेदनकाला असलेल्या संधी अवलोकनार्थ विशद करणे.
४. जनसंपर्क कौशल्याची आवश्यकता समजावणे, माध्यमातील संधी व त्यासाठीची तंत्रे अवगत करणे.
५. रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होण्यासाठीची कौशल्ये विकसित करणे.
- ६) रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होण्यासाठीची कौशल्ये विकसित करणे.
- ७) विविध माध्यमातील व्यावहारिक भाषेच्या संधींची माहिती करून देणे.

B) Course Outcome:

- १) विद्यार्थ्यांना व्यवहारमध्ये विविध उपयोजित कौशल्ये आत्मसात करण्याची क्षमता विकसित होईल.
- २) भाषिक जाणीवा विकसित होतील.
- ३) विद्यार्थी रोजगार क्षमता व त्यामध्ये प्राविण्य आत्मसात करेल.
- ४) भाषांतर अनुवादामुळे आंतरविद्याशाखीय दृष्टी विकसित होईल.
- ५) संगणकावर मराठी भाषेचा प्रभावीपणे वापर करता येईल.
- ६) भाषेच्या माध्यमातून चालणाऱ्या व्यवसायाची ओळख होईल.
- ७) भाषिक कौशल्य व तंत्र अवगत होतील.

TOPICS/CONTENTS:

घटक	तपशील	श्रेयांक	तसिका
५	भाषांतर व अनुवादलेखन ५.१) भाषांतराचे स्वरूप, व्याप्ती ५.२) भाषांतराचे आवश्यकता व महत्त्व ५.३) भाषांतराचे विविध प्रकार ५.४) भाषांतर, अनुवाद, भावानुवाद आणि रूपांतर यांतील साम्य-भेद	१	१५
६	निवेदन कौशल्य ६.१) निवेदनाचे स्वरूप, निवेदनाची आवश्यकता ६.२) निवेदनाची तंत्रे-शैली ६.३) विविध कार्यक्रमांचे आयोजन-नियोजन-संयोजन ६.४) कार्यक्रमनिहाय, माध्यमनिहाय सूत्रसंचालन (आकाशवाणी, दूरदर्शन) ६.५) सांस्कृतिक कार्यक्रम, जाहीर कार्यक्रम इ. ६.६) प्रभावी निवेदनाची गुणवैशिष्ट्ये	१	१५
७	जनसंपर्क कौशल्य ७.१) जनसंपर्काचे स्वरूप व आवश्यकता ७.२) जनसंपर्क कौशल्याची तंत्रे, जनसंपर्क कौशल्याची भाषा ७.३) माहिती व जनसंपर्क अधिकारी (शासन, विद्यापीठे, शैक्षणिक संस्था, बँका, कंपन्यांसाठी जनसंपर्काचे महत्त्व व आवश्यकता)	१	१५
८	प्रकल्पलेखन - १० गुण ८.१) वृत्तपत्र, नियतकालिकासाठी प्रत्यक्ष मुलाखत घेणे. ८.२) दूरदर्शन, आकाशवाणीवरील मुलाखत - संहिता लेखन (ध्वनी-चित्रफित तयार करणे- ऑडियो व्हिडियो) ८.३) प्रसारमाध्यमांचे कार्यालय, प्रकाशन संस्था, आकाशवाणी-शैक्षणिक सहल आयोजित करणे त्यावर वृत्तांतलेखन करणे, प्रकल्प लेखन करणे ८.४) कार्यालयीन कामकाज - कार्यप्रणाली समजून घेणे, संगणकावर मराठीचा वापर प्रकल्पलेखन करणे.	१	१५

प्रात्यक्षिके :

१. आकाशवाणी व दूरदर्शन या माध्यमांना प्रत्यक्ष भेट देउन प्रकल्पलेखन करून घेणे.
२. भाषांतराचा नमुना मराठीतून - हिंदी, हिंदीतून-मराठी
३. जनसंपर्क अधिकारी - मुलाखत
४. संपादक मुलाखत

संदर्भग्रंथ

१. अनुवाद : स्वरूप और विवेचन य.च.म. मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
२. साहित्य संवाद प्रा.वि.शं. चौघुले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
३. संवादशास्त्र श्रीपाद जोशी, संभव प्रकाशन नागपूर
४. व्यक्तिमत्व विकास य.च.म. मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
५. भाषा : अंतःसूत्र आणि व्यवहार संपा. मु.ग. पानसे
६. भाषांतर विद्या: स्वरूप आणि समस्या डॉ. रमेश वरखेडे
७. भाषा: मातृभाषा आणि परभाषा रा.सो. सराफ
८. चिंतन आणि चर्चा श्री.ना. बनहट्टी
९. शासन व्यवहारात मराठी भाषा संचालनालय महाराष्ट्र शासन
१०. महाराष्ट्र साहित्य परिषद म.श्री. दीक्षित, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई
११. साहित्याची भाषा डॉ. भालचंद्र नेमाडे
१२. साहित्य संमेलनाचे महाभारत डॉ. भीमराव कुलकर्णी, सुपर्ण प्रकाशन, पुणे
१३. सामाजिक संशोधन पध्दती डॉ. पु.ल. भांडारकर, विद्या बुक्स, औरंगाबाद
१४. सुगम मराठी व्याकरण लेखन मो.रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन पुणे
१५. मराठी नियतकालिकांचा वाङ्मयीन अभ्यास डॉ. उषा मा. देशमुख, खंड १ ते ३ पुणे
१६. मराठी लेखनकोश अरूण फडके ढवळे प्रकाशन, मुंबई
१७. भाषांतर चिकित्सा डॉ. मधुकर मोकाशी
१८. व्यासपीठ डॉ. महादेव वाळुंज
१९. टेलिव्हीझन आणि प्रसार माध्यमे डॉ. केशव साठये, प्रतिक प्रकाशन, पुणे
२०. वाचिक अभिनय श्रीराम लागू, राजहंस प्रकाशन, पुणे

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes**Class:** MA (Sem II)**Subject:** MARATHI**Course:** Theory**Course Code:** PAMAR121**Title of Course :** व्यावहारिक आणि उपयोजित
मराठी भाग - २**Weightage:** 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

Course Outcomes	Programme Outcomes (POs)							
	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
CO 1	3	2	2	2	1	2	3	2
CO 2	2	1	2	2	2	1	2	1
CO 3	2	3	2	2	2	2	2	2
CO 4	2	2	3	1	2	2	2	3
CO 5	2	2	1	3	2	2	1	1
CO 6	2	1	2	2	1	3	1	3
CO 7	1	2	1	2	2	2	2	2
CO 8	1	2	2	1	1	1	2	1

Justification for the mapping**PO1: Research Related Skill**

CO1: भाषेच्या ज्ञानामुळे विद्यार्थ्यांना करीयरच्या विविध वाटा सुलभ होतील विविध व्यावसायिक क्षेत्रात भाषा कौशल्यामुळे संशोधनास वाव मिळेल .

PO2: Effective Citizenship and Ethics

CO3: साहित्याच्या अभ्यासाने जीवन जगण्यासाठी विविध प्रकारची कौशल्ये अवगत करून भाषा साहित्य व विविध कलांच्या माध्यमातून विद्यार्थी एक सुसंस्कृत व भाषासंपन्न बनेल.

PO3: Social Competence and communication skills:

CO4: भाषांतरकार अनुवादक जनसंपर्क अधिकारी, वार्ताहर, निवेदक, सूत्रसंचालक प्रकाशक, पटकथा, लेखक, संपादक अशा भाषा व साहित्याशी संबंधित असंख्य संधी निर्माण होतील . या सर्व क्षेत्रात भाषा संवादक म्हणून विद्यार्थी भूमिका बजावेल.

PO4: Disciplinary Knowledge

CO5: मराठी भाषेचे उपयोजन,व्यवसायिक व माहितीपर लेखन या संबंधीचा अभ्यासाचा पाया पक्का होईल . व विद्यार्थी लेखन करू लागेल.

PO5: Personal and professional competence:

CO2: विविध साहित्य संस्थानचे वाङ्मयीन कार्य यांची ओळख होऊन व्यवसायाचे आत्मभान येईल.

PO6: Self- directed and life –long learning

CO 6: भाषा अभ्यासाची नानाविध तंत्रे विद्यार्थी आत्मसात करेल व जीवनाकडे .पाहण्याची दृष्टी विकसित होईल

PO7: Environment and Sustainability:

CO7: भाषेच्या व्यावहारिक ज्ञानामुळे वाङ्मयीन सामाजिक, सांस्कृतिक व आर्थिक, पर्यावरणाचा एक स्वतंत्र अभिरुची विकसित होण्यास मदत होईल .त्यातून पर्यावरण विषयक सजग जाणीव वाढीस लागेल .

PO8: Critical Thinking and Problem solving:

CO 6: भाषेच्या व्यावहारिक उपयोजनातून चिकित्सक व समस्या सोडवण्याची वृत्ती विद्यार्थी अवगत करेल.

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce,
Baramati**

(Autonomous)

**Course Structure For M.A.I MARATHI
From - June 2022-2023**

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
II	PAMR122	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१६०० ते १८१८)	4

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.I MARATHI (w.e. from June, 2022)

Academic Year 2022-2023

Class : M.A.I (MARATHI- Semester- II)

Paper Code : PAMR122

Paper : 4

Title of Paper : मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा
इतिहास (१६०० ते १८१८)

Credit : 4

No. of lectures: 60

A) Course Objectives:

1. मराठी संतकाव्य, पंतकाव्य आणि शाहिरी काव्याचा अभ्यास करणे.
2. मध्ययुगीन साहित्यामधील विविध वाङ्मयीन प्रवाहांचे स्वरूप आणि कार्य यांचा आढावा घेणे.
3. मध्ययुगीन काळातील गद्य आणि पद्य परंपरेचा अभ्यास करणे.
4. शाहिरी वाङ्मयाचे ऐतिहासिक महत्त्व लक्षात घेणे.
5. मराठी वाङ्मयाच्या परंपरा व प्रवृत्तींचा आढावा घेणे.
6. मराठी वाङ्मयाची ऐतिहासिक, सामाजिक, धार्मिक आणि राजकीय पार्श्वभूमी सांगणे.
7. बखरींचे ऐतिहासिक ऐतिहासिक दृष्ट्या महत्त्व लक्षात आणून देणे.

B) Course Outcome:

1. या अभ्यासामुळे विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेची उत्पत्ती या विषयी आकलन होईल.
2. मध्ययुगीन काळातील गद्य पद्य साहित्याची ओळख होईल.
3. मध्ययुगीन कालखंडातील साहित्य निर्मितीच्या प्रेरणा प्रवृत्ती लक्षात येतील.
4. मध्ययुगीन कालखंडातील सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक, राजकीय परिस्थितीचा साहित्यावरील प्रभाव अभ्यासता येईल.
5. साहित्य परंपरा व प्रवृत्तीचा अभ्यास होईल.
6. प्राचीन ग्रंथांच्या आधारे भाषेच्या संशोधनास चालना मिळेल.
7. मराठी भाषेवर इतर भाषांचा प्रभाव लक्षात येईल.

TOPICS/CONTENTS:

घटक	तपशील	श्रेयांक	तासिका
१	संत तुकाराम आणि संत रामदास काव्यनिर्मिती १.१ संत तुकाराम यांच्या काव्यनिर्मितीची प्रेरणा व स्वरूप १.२ संत रामदास यांच्या काव्यनिर्मितीची प्रेरणा व स्वरूप १.३ समकालीन संत कवी	१	१५
२	पंडिती काव्य २.१ पंडिती काव्य - प्रेरणा व स्वरूप २.२ प्रमुख पंडित कवी २.३१ पंडिती काव्याची वैशिष्ट्ये व वेगळेपण	१	१५
३	बखर वाङ्मय ३.१ बखर वाङ्मय व्युत्पत्ती व स्वरूप ३.२ प्रमुख बखरकार व बखरी ३.३ बखरींचे वाङ्मयीन व ऐतिहासिक महत्त्व	१	१५
४	शाहिरी वाङ्मय ४.१ शाहिरी वाङ्मय - व्युत्पत्ती व स्वरूप ४.२ शाहिरी वाङ्मयाचे प्रकार ४.३ प्रमुख शाहीर व त्यांचे साहित्य	१	१५

प्रात्यक्षिक -

- १ संत साहित्याचा सध्याच्या काळातील अन्वयार्थ लावणे.
- २) मध्ययुगीन साहित्यावर गटचर्चा/सादरीकरण/रसग्रहण
- ३) शैक्षणिक सहल - संतांच्या स्थळांना/शिलालेखांना भेट

संदर्भ ग्रंथ -

- १) प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - डॉ. ल. रा. नासिराबादकर
- २) प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास भाग १ ते ७ डॉ. अ. ना.देशपांडे
- ३) प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप - डॉ. ह.श्री.शेणोलीकर
- ४) पाच संतकवी - डॉ. शं. गो. तुळपुळे
- ५) संत, पंत, तंत - श्री. म. माटे

- ६) प्राचीन मराठी गद्य : प्रेरणा आणि परंपरा – श्री. रं. कुलकर्णी
७) मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास – डॉ. प्र. न. जोशी
८) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास – 1,2,3 प्रकाशक, महाराष्ट्र साहित्य परिषद,पुणे
९) वारकरी संप्रदाय आणि संत साहित्य – डॉ. शिवाजीराव मोहिते
१०) बखर वाङ्मय उद्गम व विकास – बापुजी संकपाळ
११) काही संत काही शाहीर – डॉ. मू. श्री. कानडे
१२) प्राचीन मराठी पंडिती काव्य – डॉ. के. ना. वाटवे

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: M.A. I (Sem II)
Course: Theory

Subject: MARATHI
Course Code: PAMR122
Title of Course : मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स. 1600 ते 1818)

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

Course Outcomes	Programme Outcomes (POs)							
	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
CO 1	2	2	2	३	2	2	2	1
CO 2	1	2	1	2	1	1	1	2
CO 3	2	1	2	1	2	3	2	1
CO 4	1	2	2	2	2	2	2	2
CO 5	2	2	2	2	2	2	2	2
CO 6	3	2	2	2	2	2	3	2
CO 7	2	2	2	2	2	1	1	1
CO 8	2	2	2	2	1	2	1	1

Justification for the mapping

PO1: Research Related Skill and Scientific temper :

CO6 : प्राचीन ग्रंथांच्या आधारे भाषेच्या संशोधनास चालना मिळेल. मराठी भाषेचा इतिहास कळेल तसेच तत्कालीन मराठी वाङ्मयाच्या निर्मितीचा अभ्यास करता येईल. मराठी भाषेचा ऐतिहासिक व वाङ्मयीन दृष्टिकोनातून शोध घेता येईल. त्यामुळे मराठी भाषेच्या संशोधनास चालना मिळेल.

PO2: Effective Citizenship and Ethics

CO2 : साहित्य परंपरा व प्रवृत्तीचा अभ्यास होईल. वाङ्मयाच्या निर्मिती काळाचा व परिस्थितीचा अभ्यास करता येईल. तसेच साहित्य निर्मितीच्या काळातील समाजजीवनाचा, त्यातील नीतिमूल्यांचा व जीवनमूल्यांचा अभ्यास करता येईल.

PO3: Social Competence and communication skills:

CO4 : मराठी वाङ्मयाची ऐतिहासिक सामाजिक धार्मिक आणि राजकीय पार्श्वभूमी लक्षात येईल. तसेच त्याकाळातील समाजाचा साहित्यावर पडलेला प्रभाव शोधता येईल. त्याचा उपयोग मध्ययुगीन काळातील समाज व साहित्य यांचे आकलन होईल. त्याचा परिणाम समाजाचा अभ्यास करताना होईल.

PO4: Disciplinary Knowledge

CO1 : भाषेचे इतिहासातील स्थान व महत्त्व लक्षात येईल. त्यामुळे भाषेच्या व साहित्याच्या समृद्धीसाठी एक नवीन दृष्टीकोन निर्माण होईल. प्रत्येक कालखंडात भाषा कशी बदलेत गेली. तसेच तिच्यावर कोणते संस्कार झाले? बखर गद्य, पंडिती काव्य आणि शाहीरी काव्य यातील वेगळेपण लक्षात येईल.

PO5: Personal and professional competence :

CO7 : मराठी भाषेवर इतर भाषांचा प्रभाव लक्षात येईल. तसेच प्राचीन भाषेच्या माध्यमातून चालणाऱ्या वैयक्तिक व व्यावसायिक संधीचा शोध घेता येईल. प्राचीन भाषेचा व्यवसायाच्या अनुषंगाने काय उपयोग करता येईल. याचा शोध घेता येईल.

PO6 :Self- directed and life –long learning

CO3 : बखरींचे ऐतिहासिक व वाङ्मयीन महत्त्व लक्षात येईल. त्यामुळे ऐतिहासिक शब्दांचा, भाषेचा, वाकप्रतिमांचा शोध घेता येईल. त्याचा विचार भाषेच्या जतन व संवर्धनासाठी करता येईल.

PO7 : Environment and Sustainability:

CO6 : महाराष्ट्रातील विविध संप्रदायाची ओळख होईल. अनेक सतांच्या अभंगामध्ये, पंडिती काव्यात व शाहीरी काव्यात पर्यावरण विषयी विचार आले आहेत. त्याचा अभ्यास करता येईल. समाजात पर्यावरण व शाश्वत विकास याबद्दल विचार पोहचवता येतील.

PO8 : Critical Thinking and Problem solving:

CO2 : संत, पंत व तंत साहित्याची ओळख होईल. त्यात आलेल्या तत्कालीन समजवास्तवाचे दर्शन घडेल. त्यामुळे समाजात असलेल्या अनिष्ट रूढी-परंपरा, चालीरीती याविरुद्ध आवाज उठवता येईल. तसेच अध्यात्माच्या मधमातून समाजामध्ये जागृती करता येईल.

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce,
Baramati**

(Autonomous)

Course Structure For M.A.I MARATHI

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
II	PAMR123	भाषाविज्ञान : सामाजिक	4

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.I MARATHI (w.e. from June, 2022)

Academic Year 2022-2023

Class : M.A.I (MARATHI- Semester- II)

Paper Code: PAMR 123

Paper : 3

Title of Paper : भाषाविज्ञान : सामाजिक

Credit : 4

No. of lectures: 60

A) Course Objectives:

1. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेचे प्रगत ज्ञान करून देणे.
2. भाषेच्या अभ्यासाच्या विविध पद्धतींचा परिचय करून देणे त्यांचे महत्त्व जाणवून देणे.
3. भाषेचा इतर क्षेत्राची असलेला संबंध लक्षात घेऊन त्यानुसार त्याचा वापर करणे.
4. समाज रचनेनुसार भाषेतील विविध स्तर लक्षात आणून देणे.
5. भाषा आणि समाज यांचा परस्पर संबंध लक्षात आणून देणे.
6. व्यावहारिक क्षेत्रातील भाषेचे स्वरूप लक्षात आणून देणे.
7. प्रमाणभाषा आणि बोली भाषा यातील फरक सांगणे..

B) Course Outcome:

1. समाज रचनेनुसार भाषेतील विविध स्तर विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येतील.
2. विद्यार्थ्यांच्या भाषिक जाणीवा विकसित होतील.
3. भाषेच्या अभ्यासाच्या विविध पद्धतींचा अभ्यास होऊन इतर क्षेत्रांशी भाषेशी असणारा संबंध लक्षात येईल.
4. विद्यार्थी भाषेचे बदलते स्तर लक्षात घेईल.
5. भाषेचा लिंगभेदानुसार वापर लक्षात येईल.
6. प्रमाणभाषा आणि बोली भाषेतील फरक लक्षात येईल.
7. भाषा आणि समाज यांचा परस्पर संबंध लक्षात येईल.

TOPICS/CONTENTS:

घटक	तपशील	श्रेयांक	तासिका
१	सामाजिक भाषाविज्ञान परिचय १)स्वरूप २)व्याप्ती ३)भाषा समाज यांचा परस्पर संबंध	१	१५
२	भाषा आणि इतर क्षेत्रे १) भाषा आणि आर्थिक वर्ग व्यवस्था २) भाषा आणि विविध व्यवसायिक क्षेत्रे ३) भाषा आणि विविध क्षेत्रीय वापर ४) भाषा आणि व्यवसायिक शिक्षण	१	१५
३	भाषेचा लिंग भेदानुसारी वापर १) स्त्रियांची भाषा पुरुषांची भाषा २) भाषा आणि सांस्कृतिक व्यवस्था ३) भाषा आणि सामाजिक व्यवस्था	१	१५
४	प्रमाण भाषा आणि परभाषा संपर्क १) पिजिनची निर्मिती, ऱ्हास ,ऱ्हासाची कारणे २) क्रिओल निर्मिती, स्थिरता, मराठी क्रियोल भाषा. ३) भाषा: शिक्षणाचे माध्यम ,बहुभाषिक समाजात शिक्षणाचे माध्यम, मराठीच्या संदर्भात तंत्रज्ञानासंबंधी शब्द निर्मिती.	१	१५

प्रात्यक्षिक -

- 1) बदलत्या सामाजिक स्थितीत बदलणारी स्त्रियांची आणि पुरुषांची भाषा नोंद करणे.
- 2) एका क्षेत्रातील शब्दांचा क्षेत्रीय वापर शोधणे.
- 3) तंत्रज्ञानाधारित क्षेत्र निवडून त्यासंबंधी मराठी शब्द संग्रहित करणे.
- 4) मराठी भाषक समाजाशी संबंधित शब्द संग्रहित करणे.

संदर्भ ग्रंथ-

- 1) समाजभाषाविज्ञान: प्रमुख संकल्पना- डॉ.वरखेडे रमेश
- 2)सामाजिक भाषाविज्ञान आणि बोली- डॉ.शशिकला कांबळे
- 3)सामाजिक भाषाविज्ञान- संपा. डॉ.जयश्री पाटणकर
- 4)सामाजिक भाषाविज्ञान: एक नवे अभ्यासक्षेत्र- मराठी संशोधन पत्रिका
- 5)मध्यमा: डॉ.अशोक केळकर
- 6)आधुनिक भाषाविज्ञान :संरचनावादी व सामान्य- डॉ.कल्याण काळे, डॉ.अंजली सोमण

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: M.A. I (Sem II)
Course: Theory

Subject: MARATHI
Course Code: PAMR123
Title of Course : भाषाविज्ञान : सामाजिक)

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

Course Outcomes	Programme Outcomes (POs)							
	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
CO 1	2	2	2	3	2	2	2	1
CO 2	1	2	1	2	1	3	1	2
CO 3	2	1	2	1	3	3	2	1
CO 4	1	2	2	3	2	2	2	2
CO 5	2	2	2	2	2	2	2	2
CO 6	3	2	2	2	2	2	1	2
CO 7	2	2	3	2	2	1	1	1
CO 8	2	2	2	2	1	2	1	1

Justification for the mapping

Po1 : Research-Related Skills:

Co1 सामाजिक भाषा विज्ञानाच्या अभ्यास पद्धती, कार्यपद्धती यांचा संशोधनात उद्दिष्टेने अभ्यास होईल.

Po2 : Effective Citizenship and Ethics:

Co5 सामाजिक भाषा विज्ञानाच्या अभ्यासातून स्त्रियांची भाषा, पुरुषांची भाषा यांचा स्वतंत्रदृष्टीने अभ्यास होईल.

Po3 : Social competence and communication skills:

Co7 भाषेचा सामाजिक सांस्कृतिक दृष्टिकोनातून स्वतंत्ररित्या अभ्यासाने भाषेचा समाजावरील पटणारा प्रभाव लक्षात येईल.

Po4 : Disciplinary Knowledge,

Co4.वेगवेगळ्या बोलीभाषांच्या विशिष्ट थरातील भाषेचा सामाजिक भाषा विज्ञानाच्या अभ्यास पद्धतीने अभ्यास करता येईल.

Po5 : Personal and professional competence:

Co3 व्यावसायिक ,सामाजिक क्षेत्रात भाषेचा- बोलीभाषेचा वापर प्रभाविरित्या कश्या पद्धतीने केला जातो याचा अभ्यास माहिती होईल.

Po6 : Self-directed and Life-long learning:

Co2 सामाजिक भाषा विज्ञानाच्या अभ्यास पद्धतीने भाषेचा इतर अभ्यासपद्धतींची माहिती होईल.

Po8: Critical Thinking and Problem Solving

Co6 सामाजिक भाषा विज्ञानाची कारणमिमांसा समजून पिजीन व क्रिआल या संज्ञा तपासता येतील त्याचा स्वतंत्ररित्या अभ्यास करता येईल.

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce,
Baramati**

(Autonomous)

Course Structure For M.A.I MARATHI

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
II	PAMR124	दलित साहित्य	4

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.I MARATHI (w.e. from June, 2022)

Academic Year 2022-2023

Class : M.A.I (MARATHI- Semester- II)

Paper Code : PAMR124

Paper : 8

Credit : 4

Title of Paper : दलित साहित्य

No. of lectures: 60

A) Course Objectives:

- १) स्वातंत्र्यप्राप्ती नंतरच्या कालखंडातील दलित साहित्य निर्मितीची पार्श्वभूमी समजावून घेणे.
- २) साठोत्तरी मराठी साहित्यामधील विविध वाङ्मयीन प्रवाहांचे स्वरूप आणि कार्य यांचा आढावा घेणे.
- ३) दलित साहित्याचे स्वरूप व कार्य समजावून घेणे.
- ४) दलित साहित्यातील विविध वाङ्मय प्रकाराचा विकास कसा होत गेला याचा अभ्यास करणे.
- ५) दलित साहित्यातून व्यक्त होणाऱ्या वेदना व विद्रोह याचे स्वरूप समजावून घेणे.
- ६) दलित साहित्याची पार्श्वभूमी समजावून घेणे.
- ७) दलित जीवन आणि संस्कृती, रूढी परंपरा समजावून सांगणे.

B) Course Outcome:

- १) दलित साहित्याच्या अभ्यासामुळे सामाजिक प्रश्नांची जाणीव होईल.
- २) वाङ्मयीन मूल्य व जीवन मूल्यांचे संस्कार होतील.
- ३) जीवनातील वास्तवाला भिडण्याची क्षमता विकसित होईल.
- ४) साहित्याकडे पाहण्याची दृष्टी व कक्षा रून्दावतील.
- ५) दलित साहित्य प्रवाहाचा अभ्यास होईल.
- ६) बुद्ध फुले आंबेडकर यांच्या विचारधाराचे स्वरूप लक्षात येईल.
- ७) दलित साहित्य विशेषतः आत्मकथनाचा परिचय होईल.

TOPICS/CONTENTS:

घटक	तपशील	श्रेयांक	तासिका
१	साठोत्तरी मराठी साहित्य स्वरूप आणि दलित साहित्य १.१ साठोत्तरी मराठी वाङ्मय . मयीन प्रवाह १.२ दलित साहित्य स्वरूप आणि संकल्पना १.३ दलित व दलित साहित्य : संज्ञा स्पष्टीकरण १.४ दलित साहित्य: प्रेरणा आणि प्रवृत्ती २.४ दलित साहित्याचे देशीपण व वेगळेपण	१	१५
२	दलित साहित्य आणि समाज : सहसंबंध २.१ भारतीय समाज: जात वास्तव २.२ भारतीय समाज : दलितांचे स्थान, आर्थिक-सामाजिक स्थितीगती २.३ दलित समाज: सामाजिक आणि सांस्कृतिक अनुबंध २.४ दलित समाज: स्थितंतरे आणि दलित साहित्य	१	१५
३	दलित साहित्याची वाटचाल ३.१ दलित कविता-शाहिरी ३.२ दलित कथा ३.३ दलित कादंबरी ३.४ दलित नाटक ३.५ दलित आत्मकथन	१	१५
४	दलित साहित्य: स्वरूप चिकित्सा ४.१ दलित साहित्याचे भाषिक आविष्काररूपे ४.२ दलित साहित्य चळवळ आणि दलित साहित्य ४.३ दलित साहित्य आणि सामाजिक बांधिलकी ४.४ दलित साहित्याचे विषय	१	१५

प्रात्यक्षिक –

- १) दलित साहित्यात आलेले नवीन शब्द संकलित करणे
- २) दलित साहित्यावर गटचर्चा/सादरीकरण/रसग्रहण

संदर्भ ग्रंथ –

- १) दलित साहित्य : वेदना आणि विद्रोह- डॉ. भालचंद्र फडके
- २) दलित साहित्य : सिद्धांत आणि स्वरूप – यशवंत मनोहर
- ३) दलित साहित्यातील स्पदाने : गो. म. कुलकर्णी
- ४) दलित साहित्य : एक चिंतन – अर्जुन डांगळे
- ५) दलित साहित्य : एक क्रांती विज्ञान-बाबुराव बागूल
- ६) दलित साहित्य : वामन निंबाळकर
- ७) दलित साहित्य : स्वाद आणि शोध – यशवंत मनोहर
- ८) दलित साहित्य : दिशा आणि दिशांतर – दत्ता भगत
- ९) दलित साहित्य : विचार आणि वैभव – डॉ. अनिल गजभिये
- १०) दलित नाटक, प्रेरणा आणि विकास : डॉ. शैलेश त्रिभुवन
- ११) दलित साहित्याचे निराळेपण : डॉ. प्रभाकर मांडे
- १२) दलित आत्मकथने : डॉ. वासुदेव मुलाटे

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: M.A. I (Sem II)

Course: Theory

Subject: MARATHI

Course Code: PAMR124

Title of Course : दलित साहित्य

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct

Course Outcomes	Programme Outcomes (POs)								relation
	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	
CO 1	2	3	2	1	1	2	2	2	
CO 2	2	2	1	3	1	1	2	1	
CO 3	2	2	2	2	2	2	3	2	
CO 4	2	2	2	2	2	2	1	2	
CO 5	2	1	2	1	1	2	2	3	
CO 6	2	2	2	2	1	1	1	2	
CO 7	1	1	1	2	1	2	2	2	
CO 8	2	2	2	2	2	1	1	2	

Justification for the mapping

PO1: Research Related Skill

CO8: स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील दलित साहित्यप्रवाहाच्या निर्मितीचा शोध घेता येईल. दलित साहित्याची संकल्पना समजावून घेऊन त्या-त्या कालखंडातील समाजाच्या रूढी, परंपरा, आचार-विचार साहित्याच्या माध्यमातून चित्रित करण्यासाठी त्यावरील उपाय योजना सुचाविण्यासाठीची संशोधनात्मक दृष्टी विकसित होतील.

PO2: Effective Citizenship and Ethics

CO1 : दलित समाजातील आर्थिक आणि सामाजिक असमानता आणि अत्याचाराच्या विरुद्ध संघर्ष करण्याची क्षमता विकसित होऊन त्यांना समाजातील सर्व क्षेत्रांत सामावून घेतल्यास त्यांची सामाजिक स्थिती सुधारता येईल याची जाणीव होईल.

PO3: Social Competence and communication skills:

CO6: दलित साहित्यावरील बुद्ध, फुले, आंबेडकर यांच्या विचारधारांचा प्रभाव लक्षात येईल. व विद्यार्थ्यांमध्ये वैज्ञानिक दृष्टिकोन रुजेल,

CO4: दलित साहित्यातून व्यक्त होणाऱ्या नकार, वेदना आणि विद्रोहामुळे दलित समाजाच्या विविध प्रश्नांची उकल होईल.

PO4: Disciplinary Knowledge

CO2: साठोत्तरी मराठी साहित्यातील दलित साहित्याच्या वाङ्मयीन प्रवाहामध्ये सामाजिक आणि सांस्कृतिक परिप्रेक्ष्यासह अनेक अनुभव चित्रित झाले आहे. त्याचे एकमेकांशी संबंध असल्यामुळे साहित्याच्या समृद्धीसाठी एक नवीन दृष्टिकोन निर्माण होईल..

PO6: Self- directed and life –long learning

CO7 : दलित साहित्यातील कथा, कविता, कादंबरी, नाटक, आत्मकथन इत्यादी विविध साहित्याचा अभ्यासातून विविध कालखंडातील बदलत्या समाजजीवनाचा झालेला परिणाम यांचा अभ्यास होईल.व स्वानुभव चित्रित करतील.

PO7: Environment and Sustainability:

CO3: दलित साहित्याच्या अभ्यासामुळे दलित समजतील संस्कृती, परंपरा, रूढी यांचा परिचयामुळे समाजाची सामाजिक आणि आर्थिक परिस्थिती लक्षात येईल. त्यांच्या संस्कृतीचं, विचारधारेचं, आणि सामाजिक वातावरणात सुधारणा करून, दलित समुदायासाठी समृद्ध आणि टिकाऊ सामाजिक वातावरण होईल.

PO8: Critical Thinking and Problem solving:

CO5: दलित साहित्याच्या माध्यमातून समाजातील असमानता स्पृश्य-अस्पृश्य ,जातीय भेद यांची जाणीव विद्यार्थ्यांना झाल्यामुळे सामाजिक जागृती होऊन ते बदलण्यास तयार होईल.
